

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Voting wiser

van de Pol, J.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van de Pol, J. (2016). Voting wiser: The effect of Voting Advice Applications on political understanding.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <http://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Summary

Voting Advice Applications (VAAs) aim to contribute to understanding of politics. They ask people to think about a number of political issues, provide them with information and arguments, and show them which party best matches their views. Since VAAs are very popular during election in many democracies, expectations about their contributions to knowledge about political are high. There is also criticism: some claim that VAAs reduce complex issues to simple questions or that they are biased and have too much influence on voter's decisions.

Early research into VAAs suggests that these tools increase intention to vote, political knowledge, and the motivation to look for further information. On the other hand, other studies suggest that VAAs are mostly used by politically sophisticated people who are unlikely to learn more from using VAAs. This dissertation contributes to the knowledge about VAAs by extending this research and delving deeper into the ways VAAs affect political understanding. It does so by looking at the profile of VAA users and their motivations for using the VAA; by studying how VAAs affect opinions people have about issues, and by studying the contribution VAAs make to political efficacy and knowledge. The central research question this dissertation deals with is: *how do VAAs affect understanding of politics and political issues, and how does this interact with resources and motivations of citizens?* The four empirical chapters in this dissertation lead to four main conclusions.

The first concerns the users of Voting Advice Applications: in chapters 2 and 3 I show that these are more diverse than earlier research led us to believe. Globally, three types of VAA users can be distinguished. The first type is highly politically interested. They do not need the VAA to inform themselves or to make a voting decision. I called them *checkers*: they use VAAs mainly to check whether the VAAs result confirms their political preference or whether the VAA makes sense at all. The second type, on the other hand, is interested to learn more about politics or needs help to decide which party to vote for. They are generally less politically interested and efficacious. This is the group of people VAAs should target if their aim is to increase political knowledge and engagement. I called this type of users *seekers*. The third type is called *doubters*: they are – like the seekers – less interested, but are especially more cynical about politics. Checkers use VAAs relatively early in the election campaign; seekers relatively closer to the election day, and the doubters' use of VAAs is quite stable over time.

Usage of VAAs by each of these types differs across elections. In the ('first-order') national elections, about 60% of users can be characterized as checkers; 30% are seekers and doubters make up the last 10%. In second-order elections like those for municipalities, provinces, water authorities and the European Parliament, these proportions are different. Seekers are relatively more prominent among the users in these elections; the proportion of doubters, again, is quite stable around 10% to 15%. In general, in second-order elections users of VAAs are more doubtful about their vote

choice, feel less efficacious and hence more often use VAAs to learn about the positions of parties, and to determine their vote choice.

Secondly, this dissertation shows the implications of how statements in VAAs frame political issues. Chapter 4 shows that people are more inclined to report a left-wing opinion if the statement they are reacting to is framed in a left-wing direction. This effect is modest, but I argue that the framing of these statements in this experiment is subtle: only the headers are manipulated. A different formulation of the statement itself would have a much stronger effect on the opinions that people report – and this is yet another way in which design choices in VAAs may bias the results.

A third conclusion is that there is no evidence for a contribution of VAAs to political knowledge. Even though one out of four VAA users indicates they use the VAA in order to learn about the positions of parties on political issues, I could not find an effect of VAA use on people's ability to correctly identify the issue positions of parties on crucial issues.

On the other hand, my fourth conclusion is that VAAs *do* contribute to internal political efficacy. After using a VAA, people feel better informed and more capable of making political decisions. This is an important contribution because political efficacy is a crucial factor in political participation. This effect is especially strong for lower educated people.

In short, Voting Advice Applications are being used by different types of people with different needs. Although many people are using the tools for entertainment or merely check whether VAAs correctly predict their party preferences, an important group indicates they use VAAs to learn about politics and to make a voting decision – especially in second-order elections. This group of users, the seekers, are generally less efficacious and lower educated, and people with less efficacy and lower education more often experience increased efficacy after using VAAs. VAAs therefore contribute to closing the gap in political engagement – a gap that relates to educational background. This is the group of people VAAs should target if they want to contribute to political engagement and participation.

VAAs have an important role in the provision of information during elections in many democracies. However, it is vital to stress that the 'voting advice' these applications provide should not be viewed as an advice to vote for one specific party – all sorts of biases in VAAs make it impossible to calculate neutral and reliable voting advices. Rather, VAAs can be regarded as a helpful tool that summarizes the agendas and manifestos of different parties on a set of key issues in election campaigns in a very accessible way.

Nederlandse samenvatting

Kieswijzers of stemhulpen – in de wetenschappelijke literatuur aangeduid als *Voting Advice Applications* (VAAs) – zijn een steeds belangrijker speler in verkiezingstijd. De Nederlandse Stemwijzer is een uitvinding van het toenmalige Instituut voor Publiek en Politiek en werd eind jaren 80 van de vorige eeuw voor het eerst uitgebracht op floppydisk. Intussen worden er kieswijzers ontwikkeld voor verkiezingen in tientallen landen binnen en buiten Europa, en sommige (bijvoorbeeld de Nederlandse, Duitse en Finse) worden door miljoenen kiezers gebruikt. VAAs worden vaak onthaald als een aantrekkelijke en eenvoudige manier voor kiezers om zich te informeren over politiek: ze laten mensen nadenken over een reeks politieke kwesties, geven de argumenten bij de standpunten van verschillende partijen, en laten dan zien welke partij het dichtst bij de kiezer staat.

In de eerste studies naar de effecten van VAAs waren onderzoekers positief over de potentie van VAAs om bij te dragen aan politieke interesse en participatie in verkiezingen. Maar ondanks de grote populariteit van VAAs is er nog weinig onderzoek gedaan naar de mensen die deze kieswijzers gebruiken: zijn dit mensen die behoefte hebben aan meer inzicht in de politiek en in de standpunten van partijen? Of worden VAAs vooral gebruikt door ‘politieke junkies’ die al zeer geïnformeerd zijn? Daarnaast is er ook nog weinig bekend over de invloed van VAAs op hun gebruikers: draagt het gebruik van een VAA bij aan begrip van politieke kwesties en meningen daarover, en aan politieke *efficacy*, een gevoel van vertrouwen in de eigen capaciteiten en mogelijkheden om politieke keuzes te maken en deel te nemen aan het politieke proces?

Naast deze grote verwachtingen is er ook kritiek op VAAs: ze zouden te simpel, oneerlijk of sturend zijn en mensen zouden zich er te veel door laten leiden. Onderzoek laat zien dat er inderdaad vertekeningen zijn: allerlei aspecten aan het ontwerp van kieswijzers (selectie van stellingen, antwoordschaal, rekenmethode, presentatie van de resultaten) werken soms in het voordeel van bepaalde partijen, dan weer in het voordeel van andere. Een neutrale VAA bestaat niet. Ontwikkelaars van deze *tools* geven dan ook aan dat ze niet moeten worden gebruikt als leidraad bij het maken van een stemkeuze; toch toont onderzoek aan dat het ‘stemadvies’ bij sommige kiezers meeweegt wanneer zij een stemkeuze maken. Het is daarom belangrijk om in kaart te brengen op welke manier VAAs kunnen sturen en op welke manier zij een rol spelen bij de meningen die kiezers hebben over politieke kwesties, en bij het begrip van politiek.

Dit proefschrift draagt bij aan kennis over de rol van VAAs in verkiezingscampagnes door de gebruikers van VAAs te bestuderen en de *effecten* van VAAs op gebruikers te bestuderen. Dit heb ik gedaan in de context van verschillende Nederlandse verkiezingen, en met behulp van verschillende methoden. Uit de vier empirische studies die in dit proefschrift zijn gebundeld komen vier algemene conclusies naar voren.

De eerste conclusie betreft de gebruikers van VAAs. Hoofdstukken 2 en 3 beschrijven hoe deze gebruikers diverser zijn dan eerdere studies deden vermoeden: er vallen drie globale typen te onderscheiden. Het eerste type is zeer geïnteresseerd in politiek – zij hebben de kieswijzer niet nodig om zich te informeren over de verkiezingen. Dit type gebruikers heb ik *checkers* genoemd; zij komen vaak checken of het resultaat van de VAA inderdaad bij hun politieke voorkeur past, of ze checken of de VAA hout snijdt. Het tweede type VAA-bezoekers gebruikt deze juist met als doel meer van de politiek op te steken, of als hulp bij het maken van een stemkeuze. Zij zijn doorgaans minder geïnteresseerd en hebben minder politiek zelfvertrouwen (*efficacy*); dit is de doelgroep die interessant is voor ontwikkelaars van VAAs als zij als doel hebben begrip van politiek te vergroten en mensen te helpen een geïnformeerde stemkeuze te maken. In dit proefschrift heb ik ze *seekers* genoemd. Het derde en laatste type noem ik de *doubters*: zij zijn net als de seekers minder geïnteresseerd in politiek, maar hebben daarnaast een minder duidelijke reden VAAs te gebruiken en zijn er vooral vaker van overtuigd dat het geen zin heeft aan politiek deel te nemen. Checkers gebruiken VAAs relatief vroeg in de verkiezingscampagne; seekers relatief laat en het gebruik door doubters is vrij constant.

Bij de Tweede Kamerverkiezingen valt bijna 60% van de gebruikers van *Kieskompas* te typeren als checkers; ruim 30% bestaat uit seekers en bijna 10% uit doubters. Bij andere verkiezingen ziet deze verdeling er echter anders uit: seekers zijn de grootste groep bij de gemeenteraadsverkiezingen en bij de waterschapsverkiezingen. Ook bij de verkiezingen voor het Europees Parlement en voor de Provinciale Staten zijn er relatief minder checkers en valt een groter deel van de *Kieskompas*-gebruikers als seeker te typeren dan bij de Tweede Kamerverkiezingen. Het gebruik van VAAs door doubters is wederom constant over verschillende verkiezingen. In de zogenaamde *second-order elections* (tweederangsverkiezingen) zijn kiezers over het algemeen minder zeker over hun stemkeuze, hebben minder politieke *efficacy* en gebruiken daarom vaker VAAs om te leren over de verkiezingen en om hun stemkeuze te bepalen.

Ten tweede blijkt uit dit proefschrift dat het uitmaakt hoe stellingen worden geformuleerd in VAAs. In hoofdstuk 4 beschrijf ik hoe mensen eerder een linkse mening geven over een kwestie binnen een VAA als de stelling op een linkse manier is *geframed*. Dit effect is bescheiden, maar de *framing* is hier erg subtiel: alleen de kopjes die boven de stellingen stonden en aangaven bij welk onderwerp de stelling hoorde waren aangepast. Met een andere formulering van de stelling zelf worden sterkere *framing*-effecten verwacht. Dit betekent dat naast de bovengenoemde aspecten aan het kieswijzerontwerp, ook de formulering van stellingen bijdraagt aan *biases* binnen VAAs. VAA-ontwikkelaars moeten een politieke kwestie in één of twee regels samenvatten, en elke formulering die zij kiezen zal een bepaald *frame* dragen.

Verder concludeer ik in hoofdstuk 5 dat er geen bewijs is voor een toename van

politieke kennis door het gebruik van een VAA. De belangrijkste informatie die VAAs geven – naast misschien het berekenen van het ‘stemadvies’ – is wat de standpunten zijn van alle partijen ten aanzien van de belangrijkste kwesties. Ongeveer één op de vier VAA-gebruikers geeft bovendien aan de kieswijzer te gebruiken om meer inzicht te krijgen in de standpunten van partijen. Daarom heb ik onderzocht of kiezers die een VAA hebben gebruikt beter kunnen inschatten wat de standpunten van partijen zijn op cruciale kwesties. Er is wel een verband tussen VAA-gebruik en politieke kennis, maar als rekening wordt gehouden met het feit dat mensen met *meer* kennis *vaker* een kieswijzer gebruiken, blijven er geen aanwijzingen over dat kennis toeneemt als *gevolg* van het gebruik van een VAA.

Ten slotte: hoewel VAAs niet aantoonbaar bijdragen aan politieke kennis, blijkt uit het onderzoek besproken in hoofdstuk 5 wel dat het gebruik van VAAs leidt tot meer interne politieke efficacy. Met andere woorden, VAAs zorgen voor meer zelfvertrouwen in de eigen capaciteiten om aan politiek mee te doen. Mensen voelen zich na het gebruik van een stemhulp beter geïnformeerd en beter in staat een stemkeuze te maken, wat een belangrijke factor in de motivatie om mee te doen aan het politieke proces. Interessant is hierbij dat dit effect sterker is voor lager opgeleiden – mensen die doorgaans minder efficacy hebben en dus ook minder van zich laten horen in de politiek.

Kortom: VAAs worden gebruikt door verschillende mensen met verschillende behoeften. Hoewel een aanzienlijk deel deze *tools* vooral ter vermaak gebruikt en slechts checkt of hun voorkeur goed wordt voorspeld, is er een belangrijke groep gebruikers die aangeeft te willen leren over politiek, of assistentie wil bij hun stemkeuze – vooral bij andere verkiezingen dan die voor de Tweede Kamer. Deze gebruikers, die ik seekers noem, hebben minder politieke efficacy en zijn iets vaker lager opgeleid, en mensen met weinig efficacy en een lagere opleiding ervaren vaker een toename in efficacy naar aanleiding van het gebruik van VAAs. VAAs dragen dus bij aan het dichten van een kloof in politieke betrokkenheid, die samenhangt met opleiding. Het is deze groep seekers waar VAAs zich op moeten richten als zij willen bijdragen aan politieke participatie.

Voting Advice Applications hebben dus een belangrijke functie in de informatievoorziening in moderne democratieën. Het is echter belangrijk te blijven benadrukken dat het ‘stemadvies’ dat VAAs geven niet daadwerkelijk als advies voor een stemkeuze moet worden gezien; daarvoor is deze te afhankelijk van allerlei keuzes in het ontwerp van VAAs en bijbehorende *biases*. Het beste kunnen VAAs worden beschouwd als een instrument dat op overzichtelijke wijze de partijprogramma’s van alle partijen samenvat voor een reeks belangrijke politieke kwesties.